



UTVA BEZ KRILA
LAZAR FRANCIŠKOVIĆ

IZ RECENZIJE

Vidljivo je da Francišković misli slikarski, da pesmu prvo sagleda u prostoru, da označi rečima boje, da naslika atmosferu, sa malo slovničkih znakova, lapidarno ali punog izraza.

Njegove pesme najčešće su jarke i upečatljive slike viđene bistrim okom detinjstva, pretočene u škrt i probiran jezik. Zato se one i primaju kao slike. Drage i bolne. Slike koje misle. („Ratar“, „Salaš“, „Jezero“, „Subotica“ itd.)

Te slike su viđene u zavičaju i zato je skoro cela knjiga beleženje zavičajnog miljea. Pesnik bdi nad rečima. On ne priča, on iz tube sna istiskuje boje reči.

PERO ZUBAC

LAZAR FRANCIŠKOVIĆ: UTVA BEZ KRILA

Biblioteka
„SAVREMENI PISCI”

Uređuje
REDAKCIJSKI ODBOR

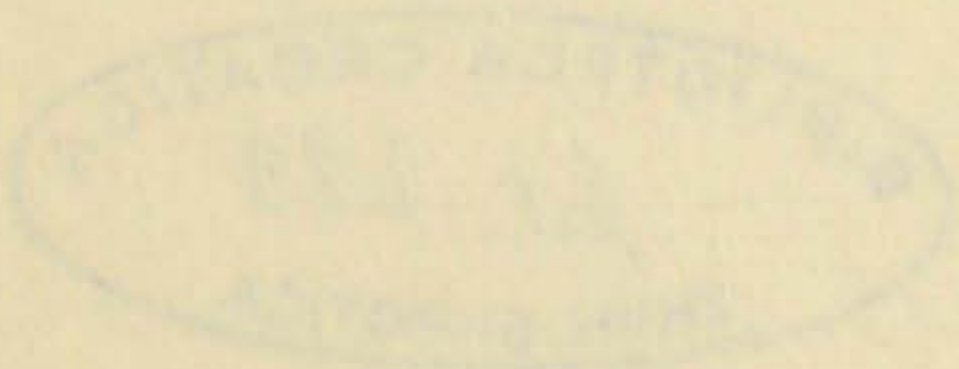
Recenzent
PERO ZUBAC

Edicija
„OSVIT”

lazar francišković

utva bez krila

pjesme



1980.



DJETINJSTVO

Pepeo sunca

Na granici vremena

Sa djetinjstvom pleše

Utva bez krila



PJESMA

Pustinja pustinja

Krik čovjeka

Bjelina horizonta

I crno bezvučje

PJESNIK

*Probuđeni vjekovni drznik
Nestvarna kopna lovi*

*U srcu smrti smrtnik
Ni sebe samog da spozna*

ISPOD KRSTINA

*Ispod krstina i
Studene vrućine
Suhe oranice i
Parasničke peći*

*Dijete je valjda
Davno jedno
Poemu ravnice
Ponijelo*



PANONIJA

*Nikog ovdje nema
Trepere zavjese zemlje*

*U policama svemira
Pokopane poklade i prela*

*A ovdje nekoć
Sin ravnice
Gasio svoju je žeđ*

STAZE

Vrt i magla dalekog pijeska

Prve tajne samo njima znane

Komadić kruha posut mašću i šećerom

Maštali uz lampaš su i pčele

Još ponekad prođu kao djeca

Između vinove loze

Stazama kojih više nema

Veče je poprskalo lišće

I prve pjesme

Osmjehom i njenim suzama

Tamo je skoro ostavio sve

NANA

*Meka i lomna kao kriška kruha
Silna i tiha poput rijeka*

*Dobra nana
Seže u atare vasiona*

OTAC

*Pogrbljen od jutra do sutra
Slušao ciku prepelica u posnim grudvama*

*Prolazio
Kapije gradova bez atara*

*Beskrajnih početaka i svršetaka
Arende čovjeka i zemlje*

STARAC

Raonik mu razbio čelo

Nekoć na gredi

U lahoru zore

Krov je neba

Poljuljat htio

Sad pod kapijom sjedi

Sve vrijeme

Luta

Između beskrajnih bjelina

Prostora bez prostora

Muhe pred odlazak tjera

RATAR

Ledeni leptiri

Spalili čokoće

Dok prolaze lađe

Klokoće miholjsko ljeto

Mornar bez vode

Bacio

Čilibarsko sjeme

Za kormilom pluga

SALAŠ

*Stoji salaš
Ko pokisli vrabac*

*Smrznuta duga
Zapeti luk tuge nad ravnicom*

SALAŠAR

Otkosi tambure
Zaborav mladosti nose

Uzglavlje od neba
Čovjek bi htio
Sred dolova i njiva

Žuč prašine
Jednom
Salašara će da smrvi



ONA

*Po zgrbljenim krovovima
Rasuta mliječna slama*

*Ona
Rođena u atarima
Između neba i zemlje
Na nekom nepoznatom salašu

Nikada nije došla*



RISAR

*Debelo sunce drobi
Praklasja hlad*

*Seoba risara
Pod nebom prvim
Beskraj je takla*

PJESNIK, OPET

*Slova ili riječi
Kroz krošnju
Izgubljenih talasa zove*

*Pustinjski ostaje putnik
A da ne zna zašto*

*Obzorja zelene vatre
Izranjaju
Sparnim listovima
Nedovršenih knjiga*

STVARANJE

Zaleprša

Grlica u ruci rose

Bi svanuće

Iza sedamdeset i sedam žala

Vasione

Bol adamov dođe

VJETRENJAČA

Sapeta sila

Pjesnika vjetra

S gatova

Zvezdanih mora

U rašljama

Drvenog rotora

Lomni kamen u pogaču drobi

ĐERAM

Bukte umorne grede

Talasi

Odvaljeni od zaravni

Odiseja đerma

Bacila kotvu vremena

Kosmičke iskre

Svatovi i tamburaši

Pod orahom nekim

Staroj kući neće doći

ZABATSKA JEDRA

*Jedra prasutona
Splela mrtvo čokoće*

*Na poljima beskrajnih zvjezda
Lukovi neba prašinom huče*

*Kameni vjetar jeseni
Ispira
Srebrno sukno daljina
Oštre rubove jesenjeg akvarela*

*Trnu panonski sprudovi
Neznanih mora*

ČARDA

*Terevenka pjesme nespjevane
Šikarom krčme vjetar svira*

*Na raspuklom stolu pod ambetušem
Vatra vina u bokalu
Komad slanine i samun medovine
Za goste što će doći*

*Pokidane žice tamburice
Tutanj vranca u štali nepotkovan*

*Nebom grumenje brašna
Iskopalo
Ralo ćudljive stepe*



JEZERO

Šumi

Žedno klasje

Slame

Kleše

Žilave dlanove gliba

Znojem

Žar vode

Koji nigdje ne leti

Klizi u širine

Sanja sebe

More kad

Bilo je

ZIME DJETINJSTVA

Okolo podne
Ledeno cvijeće sunca
Zvoni kao veo kiše
Nakon sušnih
Arktičkih šuma

Ušorene čipke misli
Zalutale
Sadašnjem vremenu

IKEBANA

Omorina snijega

Prži

Ponoćnu mjesečinu

Ni ptica da padne

Niz mutne oluke duži

Zapara duše se sliva

Prasak pijeska u visini

Rascvjetao

Suhu granu trešnje

IŠČEKIVANJE

*Na pragu olovne struje
U beskraj što se vozi
Samo sjena zaboravljena*

*Ništa
Dolazi sve bliže*

*Ivičnjaci sve su dulji
Klepeću ledenim prahom
Vitki fenjeri crnog grada*

SUBOTICA

Varoš

Kao hrid u moru

Šibana hordama vremena

I ljudi

Kupana

Smrznutim vjetrom

Urasla u godove

Ravnice

Kao hrid

SAM

Ritovi

Šume ko harfe

Mora

Sam

U soku klasja

Tonem

GROBLJE

*Usnula luka
Bez međaša*

Ušće nepovrata

*U rukopisima zemlje
Ljudi što su bili*

*Teatar imena
Procvao nedodijom*

*Usnula luka
Bez mrginja*

NA KRAJU SVEGA

Posljednje jutro

Kad porub

Dodirne neba

Utihnuto

Marljiva kolona će mrava



CIVILIZACIJE

Zvonjava čilaša

Travom beskrajnih pruga

Paorsko snoplje zemlje

Krik naroda

Izrastao u veliko

Oko suncokreta

ISTINA

Dugi kanjoni oranice

Lutaju

Bezdanom vasiono

Kameni mulj

Opio vinom sazviježđa

Skelete ljudi

U potrazi za istinom

Usne ispucale

Od asketske zemlje

SAMOĆA

*Na fruli od zove
Raspuklo srce crnice*

*A laste ispile
Posljednje mrazeve*

SAN O SREĆI

Kosmički šestopreg

Zadihan samoćom

Beskonačnih njiva

Jarom pliva

Poderotine zemaljskog raja

Trunje u zjenama

Rasplakana djeteta

OTKROVENJE

*Gle već nova
Dolazi tama*

*Čudni sanjari
U dubinu zrna
Utonuli*

*Postoji zemlja
A nigdje je
Nema*

DJETINJSTVO, OPET

*Kukuruznja i sirak
Trunu u zaborav
A od njih je
Dijete ravnice
U duge ravničarske sate
Slabom gradilo rukom
Igračke iz bajke
Umjetnička djela
Konje i tambure*



SADRŽAJ

DJETINJSTVO	5
PJESMA	6
PJESNIK	7
ISPOD KRSTINA	8
PANONIJA	9
STAZE	10
NANA	11
OTAC	12
STARAC	13
RATAR	14
SALAŠ	15
SALAŠAR	16
ONA	17
RISAR	18
PJESNIK, OPET	19
STVARANJE	20
VJETRENJAČA	21
ĐERAM	22
ZABATSKA JEDRA	23
ČARDA	24
JEZERO	25
ZIME DJETINJSTVA	26
IKEBANA	27
IŠČEKIVANJE	28
SUBOTICA	29
SAM	30
GROBLJE	31
NA KRAJU SVEGA	32
CIVILIZACIJE	33
ISTINA	34
SAMOĆA	35
SAN O SREĆI	36
OTKROVENJE	37
DJETINJSTVO, OPET	38

Lazar Francišković
UTVA BEZ KRILA

Izdavač
GRADSKA BIBLIOTEKA U SUBOTICI

Za izdavača
NIKOLA KNEŽEVIĆ

Glavni i odgovorni urednik
PETAR VUKOV

Naslovna strana i ilustracije
TIBOR PETRIK

Lektor
PETAR VUKOV

Tehnički urednik
i korektor
LAJOŠ MATEJKA

Tiraž: 500 primeraka
Redni broj izdanja: 9

Na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za kulturu, nauku
i obrazovanje SAPV broj 413-706/79 od 27. novembra 1979. godine
na ovu knjigu se ne plaća porez na promet proizvoda.

Štampa: „MINERVA”, Izdavačko-štamarska radna organizacija,
OOUR Štamarska delatnost, Subotica
Izrada klišeja: „Birografika”, Subotica

BELEŠKA O PISCU

LAZAR FRANCIŠKOVIĆ rođen je 1948. godine u Subotici. Osnovnu i srednju školu pohađao u rodnom gradu. Sada je vanredni student Ekonomskog fakulteta u Subotici. Pesme je objavljivao u časopisima i listovima: RUKOVET, UZENET (Poruka), SUBOTIČKE NOVINE, GLAS OMLADINE. Zastupljen je u pesničkom zborniku na mađarskom jeziku NAPPALOK HORGONYA (Sidro dana) u izdanju ÉLETJELA iz Subotice. Sa Vladimirom Đurićem i Ivicom Manjđusovim objavio je pesme u zajedničkoj zbirci ZOV REČI, „Osvit”, Subotica, 1977. Ovo mu je prva samostalna knjiga.

CROATICA

BIBLIOTECA



ZKVH SUBOTICA

K
FRA
U

